

PROTOKOLL

06.05.2015 nr 7.2-6/1

Põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogu

Algus kell 12.30, lõpp kell 15.30

Juhatas maaeluminister Urmas Kruuse

Protokollis põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse otsetoetuste büroo juhataja Triin Kraav

Võtsid osa: Urmas Kruuse, Illar Lemetti, Kaie Koskaru-Nelk, Kalev Kreegipuu, Liia Lust, Jaak Läänemets, Aavo Mölder, Kaul Nurm, Kristjan Piirimäe, Ilmar Teevet, Kalle Reiter, Tiina Saron, Kalmer Visnapuu.

Puudusid: Ants Noot, Toomas Kevvai, Signe Sarah Arro, Taavi Ehrpais, Jaan Kallas, Aivar Kallas, Mait Klaassen, Indrek Laas, Tiit Niilo, Sirje Potisepp, Martin Repinski, Vahur Vingisaar, Ants Schmidt.

Kutsutud: Külli Kapper, Kristo Põllu, Mihkel Kärg, Liisa Vipp, Liisi Lees, Sigmar Suu, Marika Ruberg, Marko Gorban, Taavi Kand, Ragni Raiste, Liina Jürgenson, Kalev Karisalu, Katre Kirt, Liisa Kähr, Erkki Miller, Katrin Rannik, Ove Pöder, Eve Vares.

Päevakord:

1. Piimakvoot- 2014/2015 kvoodiaasta.
2. ELPOL 2015-19 põllumajanduse, toiduohutuse ja taimetervise töörühma ettepanekud.
3. Toetused 2015.
4. Planeeritavad muudatused tuulekaera tõrjeabinõudes.

Minister tegi ettepaneku muuta päevakorrapunktide järjekorda nii, et alustame piimakvoodi teemaga. Nõukogu liikmed olid ühehäälselt ettepanekuga nõus.

1. Piimakvoot- 2014/2015 kvoodiaasta.

Kalev Karisalu andis ülevaate kvoodiaastast 2014/2015 ja Liisa Kähr andis ülevaate kvoodiületustasu ajatamise võimalustest ja nõuetest, mida tuleb rakendada kvoodiületustasu ajatamise saamiseks. Tasu saab maksa 3 a jooksul, sealjuures loetakse teise ja kolmanda aasta makse ajatamine riigiabiks, kuna ajatamisel ei tule tasuda intressi. Vähesse tähtsusega abi määra (15 000 eurot) mahtumisse arvestamiseks tuleb PRIA veebilehele ajatamise

kalkulaator, kuhu saab märkida enda piimakvoodi ületamise tasu, marginaali ja vaba põllumajandusliku vähese tähtsusega abi limiidi, mille saab avalikust registrist. Kalkulaator suurendab vajadusel esimest osamakset, et abi element mahuks vähese tähtsusega abi määra sisse.

L. Lust – kas kalkulaator on juba üleval? Kas tagatised on piiritletud?

L. Kähr: kalkulaator koos selgitava tekstiga läheb PRIA veebilehele lähiajal. Selles meetmes ei ole tagatiste liik määratletud, piiritletud on tagatise osatähtsus kvoodiületustasust. K. Kreegipuu – kas tagatis peab olema vaba vara?

L. Kähr – tagatiseks saab olla vaba vara ning PRIA võib seda kontrollida.

K. Kreegipuu - Kas riigiabi element leitakse kvoodiületustasult või intressilt?

L. Kähr – riigiabi element on intressisoodustus. Esmalt leitakse nn turuintress, mis saadakse ajatamise taotluses märgitud andmete alusel. Abi elemendiks on nn turuintressi ning nullintressi vahe, mis korrutatakse individuaalse kvoodiületustasuga. Abi element arvutatakse 2 ja 3 osamakse kohta.

L. Lust – kelle poole küsimustes pöörduda?

L. Kähr - küsimuste korral on kontaktiks PRIA. Ka tulevad nende kodulehele kontaktandmed ning selgitav info.

2. ELPOL 2015-19 põllumajanduse, toiduohutuse ja taimetervisse töörühma ettepanekud.

1) Illar Lemetti andis ülevaate töörühmade tööst ja tegi sissejuhatuse teemasse. PMAN arvamusi oodatakse antud teema osas nädala jooksul. Otsetoetuste osas tõi välja rohestamise, turukorralduses kriisiabimeetmed, maaelu poolelt sinna suunatavad vahendid oleksid selle perioodiga samal tasemel või suureneksid. Me ei näe et keskkonnakaitseliste piirangute kompenseerimine peaks olema maaelu poliitika osad.

K. Reiter – kui räägime riigiabist ja aiandusest näiteks teiste riikidega, siis need peaksid olema võrdsed. Kuidas me saame konkureerida?

I. Lemetti – ELPOL puhul toome välja, et hetkel kohalduvad mitmed üldised riigiabi nõuded ka põllumajandussektorile, kuid põllumajandusele selle kohaldamine on keerukas.

L. Lust – kas diislikütuse abi kaob?

I. Lemetti – koostöös rahandusministeeriumiga oleme leidnud variandi kuidas sellega edasi minna aga ega ma ei ole kindel et kas abi ikkagi jääb.

U. Kruuse – me olime otsusel, et seda me praegu ei muuda. Koalitsiooniläbirääkimistel jäid need alused puutumata. Täna sellist poliitilist suunist ei ole et see ära kaoks.

K. Piirimäe – anname oma kirjaliku tagasiside. Soovitakse kangesti lihtsustada ja vähendada bürokraatiat, saame sellest aru. Tegelikult elu poole pealt vaadates ei ole see liialt lihtne. Ministeerium ei saa vaid lihtsustada, tuleb näha tegelikku elu. Olen lihtsustamise vastane ja pooldan bürokraatiat. Tuleb leppida meetmete administreerimisega ja neid nii teha nagu ette on nähtud. Toiduga varustatus – siin hämmamine, räägitakse elanikkonna kasvust maailmas aga realselt ELis toiduga varustatus ei ole probleem. Leib ei ole ühishüve, leib on erahüve.

Vabakaubanduslepingu teema – ei saa suure hurraaga sõlmida lepingut, peaks võtma konservatiivsema seisukoha.

U. Kruuse – on toota toitu rohkem kui endal vaja läheb, siis see on ju väljakutse. Sissetulekute tõus tähendab ju seda, et me ei pea ainult hinda vaatama. Oleme tänulikud igasugu ettepanekute eest.

K. Visnapuu – võiks arvestada ka püsirohuma osakaalu rohestamise meetmete juures ka.

I. Lemetti – me tegime ettepanku arvestada ka looduskaitsealasid. Püsirohuma ja muud alad on olulised.

K. Visnapuu – toidu tootmine püsirohumaal võiks olla uue perioodi üheks märksõnaks.

L. Lust – kuna olen olnud kolmel infopäeval, siis usun et PRIA suudab neid ökoalasid hallata ja menetleda, aga tootjatele on see ikkagi väga raske nendest aru saada. Seda oleks vaja lihtsustada.

K. Nurm – me arvame ka, et põldu peaks ikka kündma ja koristama ja mitte nii palju tegelema paberite täitmisega. Kui soovite organisatsioonide seisukohti siis tuleks dokumentidele ettepanekute esitamise tähtaega pikendada.

I. Lemetti – ootame kõiki ettepanekuid hiljemalt 22.05.2015 Põllumajandusministeeriumi üldmailiaadressile pm@agri.ee. Novembriga peavad kõik protsessid olema läbitud, sellega peab ka VVsse veel minema.

K. Nurm – see mis on kirjas, see on ju enam vähem aga ma sooviks seal näha veel kolmandat ehk sotsiaalset komponenti. Kui vaatame põllumajanduspoliitika arengut, siis suundumus on progressiivne. Võiks olla proportsionaalne. Finantsvõimekust suurendatakse suurematel tootjatel. Soovime selles dokumendis näha pigem väikeste ja keskmiste tootjate võimendamist. EL praeguses otsetoetuste määruses on kirjas, et ettevõtteid ei tükeldataks, MAKis samuti on pandud limiidid. Pettusi ei saa aga välistada. EL tasemel oleks vaja omanikepõhist registrit. Riigiabi andmise põhimõtted võiksid olla ka teiste põllumajandustoetuste puhul. See aitaks taolisi petmisi välistada. Toetuse tulu puudujäägi katmiseks ja kui sellest on puudu siis küsitakse riigiabi. Kui aga tükeldatakse ettevõtteid, siis on tegemist ju ebaseadusliku riigiabiga. Kriisiabimeede – töötlev tööstus peab olema ühistegevuse alusel, see ongi kõige parem kriisiabimeede. Kui toidutööstus oleks ühistute käes oleks palju parem. LR vaheline eelarvejaotus – eelarve ümbrikud LR vahel peaksid olema jagatud teatud kriteeriumite alusel mitte ei peaks olema riigijuhtide vahel nn „lehmakauplemine“ 12. tunnil. Sellise ettepanekuga võiks Eesti eesistumise ajal välja tulla. Konkurentsivõime ja maapiirkondade tühjenemine – selles dokumendis peaks see kindlasti sees olema olemas. Vabakaubandusleping – ELi bilateraalsed läbirääkimised. Lepinguid ei saa alla kirjutada iga hinna eest. Eestil peaks siin olema oma tugev seisukoht ja selle juurde peab ka jääma. Teeme omapoolse täienduse.

U. Kruuse – bürokraatia on sisse kodeeritud, aga see ei ole eesmärk omaette. Balansi leidmine on raske. Väga paljud poliitikud soovivad minna ju kodumaale oma töövõitu andma. Sisuline debatt on vajalik – poliitiline dimensioon on tõenäoliselt selle vastu. See ei tähenda seda, et me ei peaks kartma ettepanekuid teha.

K. Kreegipuu – selle dokumendiga tahame saada seda, et EL poliitika oleks ühtne. Me suuresti protestime ebavõrduse vastu. Kui Eesti riigi siseselt jäävad eriarvamused, mis siis saab?

I. Lemetti – küllap lõpptulemuseni jõutakse. Põllumajandusministeerium on vaid üks osa, kust dokument edasi läheb.

U. Kruuse – me ei saa eeldada seda, et meie käes on tõde. Ühisosa leidmine on vägagi oluline. Soovime ikkagi et eriarvamusi jääks võimalikult vähe.

A. Mölder – alati on olnud konkurentsivõime ja jätkusuulikus üheks punktiks. Defineerimata on konkurentsivõime – mis seisus me pragu ikkagi oleme? peaks selle kirja panema. Toetused tehakse ikka vajaduse järgi. Peaks iga tootja kohta tegema analüüsid. Loomakasvatases on ju olukord nii, et hinnad on 30% kukkunud. Maaülikool lubas defineerida konkurentsivõime. Kes ütleb et millises seisus me oleme? Kes on ikka põllumajandustootja. Peaksime ikkagi seda täpsustama.

U. Kruuse – olen maaülikoolis kahe nädala pärast ja selle küsimuse võtan ka endaga kaasa.

I. Teevet – kas on tehtud ka arvestust, kui palju oleme paisanud raha MAK-i alt turule ja kui palju oleme saanud suurendada Eesti toodangut. Miks me ei vaata tootmise potentsiaali ja ei seo seda toetuste saamisega. Viskame ju miljardi kaevu, aga tagasi ei saa midagi?. Väandras on 33 hindepunkti minu maa. Maa boniteet on ka ju oluline. Ametnikke kontrollima ei ole küll vaja nii palju saata.

K. Nurm – mina teen ettepaneku, et Maaülikool vm võiks välja arvutada Eesti ühistegevusetuse hinna. See on minu arvates väga suur raha.

I. Lemetti – MAK ja EL on loonud kõik võimalused, et ühistegevusega tegeleda. Kitsaskoht ei ole ju seal.

K. Nurm – kitsaskoht on meie mõtlemises ja me ei tea palju me „pügada“ saame.

I. Teevet – suured tootjad jäävad ju praegu üldse toetusest ilma.

I. Lemetti – sisuline loogika on taga, aga me peame järgima EL nõudeid.

I. Teevet – meil ei ole näiteks mõtet toetada piimatootmist investeeringumeetmete alt kui meil on ületootmine.

I. Lemetti – sektorite kaupa analüüsi tegemine on ju täiesti võimalik,

A. Mölder – toorpiima väljaminek on ju ühistegevuse vili.

T. Saron – piimastrateegia koostamine kestis 3 aastat ja Maaülikool tegi arvutusi. Piimastrateegia käigus jõudsim tuleseni, et see oli väga hea. Kokkulepe oli see, et tulevased MAK ja riigimeetmed peaksid lähtuma sellest dokumendist. Leppisime kokku, et seda täiendatakse iga aastaselt ja ei sure välja. Selle peaks uuesti lauale tõstma. Saadan arvutused, et kus me oleme ja kuhu me liigume.

U. Kruuse – me ei peaks seda osa, kus on head oskused maha suruma vaid hoopis seda veelgi parendama.

2) M. Minjajev tutvustas Eesti Euroopa Liidu poliitika 2015-19 toiduohutuse, veterinaaria ja taimetervise valdkonna sõnastustepanekuid. Soovime, et ressursse kasutataks optimaalselt. Me võime kõikide asjadega tegeleda aga fookus peaks olema ikkagi toiduohutuse ja loomatervise osas primaarsetel asjadel.

S. Suu: taimse paljundusmaterjali määruised ja direktiivid peaksid olema üle vaadatud EL tasemel. Maheda teemat ei ole siin kajastatud, kuna on loota, et mahemäärus saab varsti uuendatud.

T. Saron – Ülejoontes võib tekstiga nõustuda. Tuleb jälgida, et järelvalvetasudes ei langeks ettevõtjatele ebaproportsionaalselt suur koormus. Mikroobide resistentsus (AMR) on teema, kus võiksime ise initsiatiivi näidata ning astuda sammu edasi enda huvides, ka siis kui EL ei ole ühiselt midagi otsustanud. Peaksime mõtlema ka toiduvõltsimisele, meil on juba ilminguid (nt ühe komponendi osa sisaldust suurendatakse). Toidu märgistamine- see, et toit läheb kallimaks ei ole nii suur argument võrreldes sellega, et inimesed ei pruugi märgistusest enam aru saada, voldikut toidule juurde ei pane. Lahenduse peaks EL tervikuna leidma: kuidas teha märgistus inimestele arusaadavaks. Kuhu tuleks märkida teadus ja arendus, koostöö teadlastega- me peaksime seda teemat ka EL-is tõstatama, võib olla koostöös teiste liikmesriikidega (nt pro-biootikumide tunnustamine, mille väljatöötamiseks on kulutatud palju ressursse ja mis võiks ka kasu tagasi tuua).

M. Minjajev – Tuleks teha koostööd teiste riikidega, eriti suuremate riikidega- Saksamaa, Prantsusmaa- ning leida kaasamõtlejaid, sest meie enda kliiniliste katsete võimekus ei ole nii suur ning üksi ei ärata me suurt edu. Meile saadeti koostöölepingu mustand, mida saame teiega jagada.

K. Visnapuu – funktsionaalne toode on olnud üheks nišiks. See võiks olla üheks punktiks, mida kirjutada siia paberitesse sisse.

K. Nurm – Ebaselgeks jäi teaduspõhine lähenemine- kas see on liikumine USA süsteemi poole? Kui teadus pole tõestanud, et toode on halb, võib selle turule lasta? EL-is on ju ettevaatusprintsip. Kontrollid: põllumehi käivad kontrollimas paljud kontrollid, miks ei võiks olla 1 kontroll. Olen küsinud ja vastuseks saanud, et inimestel on erinev kompetents. Ei saa selle vastusega rahul olla, sest ka põllumees peab endale kõik valdkonnad selgeks tegema ning kõike jälgima. See oleks suur ressursi kokkuhoid ning vähendaks ka tasusid. Nõuded peavad olema samad mis mujal ELis, ei tohi olla kõrgemad. GMO ja kloonimine- see on kaubanduspoliitika, mis on viidud LR kompetentsi, loodud on pretsedent, mis võib olla ohtlik. EL peaks siin hoidma ühtest positsiooni. Toidumärgistamine- Eesti toidul on Eestis üldiselt hea maine, märgistusega meie põllumajandustootjad võidaksid.

M. Minjajev – teaduspõhisust oleme siin mõtelnud selles osas, mida me oma seisukohtade jaoks saame kasutama.

K. Kreegipuu – eile tuli tagasiside, et põllumajandustootjad peaksid toetama täpsemat märgistust.

K. Reiter – PMA kontrollib mind peamiselt, VTA kontrollid tulid köögiviljade osas kontrollima. PMA paberid sobisid ka VTA-le, mis tähendab seda et eri asutused saaksid koostööd tehes infot jagada ja seeläbi kontrollide vähendada. Kontrolli tõhustamine on ju oluline. Toiduseaduse alusel on omad kontrollid.

Otsus: Arvamusi oodatakse hiljemalt 22.05.2015 Põllumajandusministeeriumi üldmailiaadressile pm@agri.ee.

3. Toetused 2015

Triin Kraav andis ülevaate rakenduvatest otsetoetustest 2015 ja toetuse eelarvetest.

Arutelu käigus sooviti teada, millal on planeeritud toetuste maksed ja millal on võimalik üle vaadata tehtud otsused. Otsetoetuste maksmine on planeeritud käesoleva aasta detsembrisse nagu ka varasematel aastatel. Noore põllumajandustootja toetuse eelarvet on võimalik ümber vaadata igal aastal ent tootmiskohustusega seotud toetuste osas on võimalik otsuseid ringi vaadata 1. augustiks 2016 jõustumisega 2017 aastast.

4. Planeeritavad muudatused tuulekaera tõrjeabinõudes

Sigmar Suu andis ülevaate tuulekaera tõrje abinõude osas. Põllumajandusministeeriumis töötatakse välja väljatöötamiskavatsust maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmiseks.

K. Visnapuu – positiivne et see teema sellises staadiumis on toodud siia. Tõrjekava osas tuleks vähendada ka tootja halduskoormust. Kuidas ökoaladel tuulekaera tõrjuda?

J. Läänemets – tõrje on efektiivne põllu sees, lokkab aga see põllu ääres. Ettevaatusabinõud on kõige paremad. Tegelikult võib igalt põllult võib leida tuulekaera

J. Mölder – meie meelest tuleks ka Maanteeametile anda kohustus tuulekaera tõrjuda.

U. Kruuse – peame tegelema sellega, millega me saame tegeleda et leida parim lahendus.

L. Lust – Soovin küsida veel lisateemana MAK 4.1 investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks meetme kohta, et kas ja kuna tuleb lisavoor taotluste esitamiseks või mitte?

U. Kruuse – oleme rääkinud, et tõsta eelarvet ringi aga otsust veel ei ole.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
Nõukogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)
Triin Kraav
Protokollija